

NAŠE DELO

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA

Glasiilo delovnih kolektivov
Združenih papirnic Ljubljana
— Izdaja delavski svet —
Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Robida
— Uredniški odbor: Ivan Bogovič, Janez Gašperin, Jože Lejko in Tone Novak — Uredil Danilo Domažnjak (Delavska enotnost) — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani

Polovica članov samoupravnih organov bo nova Kaj bo njihova naloga?

VEVČE, MARCA — Polovici članov samoupravnih organov poteče vsako leto dveletna mandatna doba. Z volitvami odločijo člani kolektiva, kdo izmed njih jih bo zastopal v samoupravi in odločal o gospodarjenju in interesih podjetja. Sestav članov DS in drugih organov je številčno predpisan, važen pa je kvaliteten sestav. To pomeni, da je treba izbrati take ljudi, ki so najprej voljni sodelovati, potem pa biti sposobni sodelovati. Ni vseeno, če prebijejo dve ali tri ure na seji brez interesa, kaj se v podjetju dogaja, o čem seja razpravlja in zakaj dvigajo roke. Zato je važno vprašanje, kako vzbuditi v proizvajalcu zanimanje za samoupravljaljske dolžnosti.

Kadar govorimo o razmejitvi pravic organov samoupravljanja in pristojnosti organov vodenja, mislimo prvenstveno na to, da morajo biti odnosi v delovnih organizacijah tako postavljeni, da delovni ljudje odločajo o bistvenih vprašanjih, npr. o ciljih delitve dohodka, osebnega dohodka itd. Organi upravljanja, tj. vodje delovnih enot in služb, tehnologij, inženirji pa morajo poiskati najboljše rešitve za dosego postavljenih proizvodnih, organizacijskih in drugih nalog.

Mehanizem samoupravljanja mora biti efektiven, istočasno pa racionalen in ekonomičen. To pomeni, da mora vsak prijem v razvoju samoupravljanja temeljiti na realni ekonomski analizi, nikakor pa ne na sami osebni presoji, ki je lahko pomanjkljiva in pristranska in tako tudi škodljiva za nadaljnji razvoj samoupravljanja. Dejstvo je, da člani samoupravnih organov delovne organizacije ne morejo vedno bistveno vplivati na sklepe prav zaradi tega, ker od njih ne moremo zahtevati, da bi razpravljali o strokovnih odločitvah, za katere nimajo ustrezne kvalifikaci-

je, ali niso dovolj seznanjeni z bistvom. Kljub temu pa vsaka taka strokovna odločitev, potrjena od organov samoupravljanja delovne organizacije osvobaja od odgovornosti tistega, ki predlaga, pa četudi so posledice predloga oziroma sklepa negativne.

Primerov za tako ugotavljanje pristojnosti organov samoupravljanja je mnogo. Na sejah delavskih svetov in drugih organov razpravljajo npr. o finančnih rezultatih. Za to so večinoma potrebni daljši elaborati. V razpravi tedaj sodelujejo le ekonomsko izobraženi delavci, ker podatki teh elaboratov ne morejo biti prikazani tako, da bi jih razumeli vsi in vsakdo. Podoben primer so tudi razprave, ki se tičejo zaključnega računa, produktivnosti, rentabilnosti in podobno. Na takih sejah večina samo »čaka« na zaključek razprave, na sporazum med zastopniki posameznih služb, dokler ne pride do sklepa, o katerem bi potem mogli glasovati. Že sam dnevni red takih sej ni yabljiv. Temu primerna je tudi udeležba. Živo nasprotje temu pa so seje, od katerih je pričakovati, da bodo razpravljali o kakršni koli razdelitvi osebnih dohodkov, delitvi stanovanj in podobno. Tu želi vsakdo biti prisoten in aktivno sodelovati. To potrjuje, da člani samoupravnih organov lahko najdejo čas za aktivno sodelovanje v samoupravljanju, če so vprašanja, o katerih bodo razpravljali zanimiva in njim razumljiva. Tedaj bodo s polno odgovornostjo odločali.

Seveda pa so potrebe in vsebinski programi sej tako pestri in obširni, da pride priljubljena tema na vrsto samo takrat, kadar to narekuje organizacijska nujnost.

Vsekakor pa ne moremo reči, da je delo v samoupravnih organih tako obširno, da ga izvoljeni član ne bi zmož. Napak pa bi

bilo, če bi se vrnili v sistem, ki je bil prisoten pred leti, ko je državna administracija določala skoraj vse in tudi razdelitev osebnih dohodkov.

Zastoj so želje, da nam bo kdo drugi pomagal in analiziral pojave v delovni organizaciji, posebno kar se tiče dela organov samoupravljanja. K delu moramo sami pristopiti ob pomoči družbeno-političnih sil, ker se tudi sami srečujemo z vsakdanjimi dogodki v tovarni. Ugotovitev, da je razvoj samoupravljanja doslej že dal pozitivne rezultate in dokazal upravičenost obstoja takega sistema, nas pa istočasno postavlja pred nalogo, pospeševati tak mehanizem samoupravljanja, ki bo ustrezal delovnemu človeku, seveda če bo ta človek dovolj strokovno sposoben in če bo za svoje delo čutil popolno odgovornost. S. R.

V ospredju najstarejši del, v ozadju pa najnovejši del tovarne

„Ne odpovedujem se družbeni vlogi in politični odgovornosti“

VEVČE, MARCA — S spremembo organizacijske strukture mestne organizacije ZK in s spremembo organizacijske oblike delovanja naše osnovne organizacije smo ostvarili samo nove organizacijske pogoje za delovanje ZK. Nismo pa še uresnili dolgoročnih in bistvenih ciljev reorganizacije: idejne preobrazbe in izboljšanja strukture članstva.

Poleg novih organizacijskih pogojev za širšo spodbudo in aktivnost komunistov pa so pomembni tudi politični, ki smo jih dosegli v prvem razdobju reorganizacije in na letni konferenci naše ZK. V naši tovarni je vedno širši krog komunistov, ki se jim krepi

zaupanje in so pripravljene bolj organizirano poseči v družbena dogajanja ter prispevati k odpravljanju vseh problemov, ki ovirajo razvoj socialističnih odnosov in vznemirjajo naše delovne ljudi. Vedno več je tudi komunistov, ki spoznavajo, da organizacija ZK lahko odigra svojo pozitivno vlogo, če je usmerjena v akcijo spreminjanja odnosov, delovnih navad in če smo komunisti zavzeti za napredna stališča in rešitve.

V preteklosti še nismo uspeli dojeti dovolj nazorno cilje in novih možnosti delovanja ZK, ki nastajajo z reorganizacijo. Da bi odpravili nekatere idejne nesporednosti in nejasnosti, ki ovirajo večjo učinkovitost akcije komunistov, je potrebno zlasti uskladiti stališča komunistov o posameznih vprašanjih v zvezi z notranjimi odnosi ZK, enotnost v idejnem boju s poznavanjem sedanje družbene vloge komunistov pri sprejemanju stališč o posameznih rešitvah.

Komunisti se ne odpovedujemo avantgardni družbeni vlogi in svoji politični odgovornosti za družbena dogajanja. V osnovi je bila zamisel, da ZK uveljavlja svojo današnjo družbeno vlogo kot idejnopolitična sila, sprejeta skoro od vseh članov ZK. V ospredju pa se postavlja vprašanje, kako doseči večjo učinkovitost naše organizacije v tovarni.

V prizadevanjih po večji učinkovitosti Zveze komunistov in njen večji vpliv na družbena dogajanja moramo v novih razmerah delovati v skladu s samoupravnimi odnosi na demokratičen način in s sredstvi demokratične idejnopolitične akcije. Odločno si moramo prizadevati, da bomo tudi ob konkretnih vprašanjih v praksi zavzeli komunisti pravilno stališče in jasno določili obseg svoje odgovornosti in sredstva za akcijo. Vedno znova moramo analizirati prave vzroke in virov odporov proti revolucionarni vlogi naše organizacije.

Temeljni pogoji za večjo učinkovitost ZK je idejna in akcijska

enotnost članstva. Ta enotnost se lahko vedno uresničuje in obnavlja le z razvijanjem nove vsebine in oblike idejnega boja ter z nadaljnjo demokratizacijo odnosov v ZK. Da bomo te cilje lahko dosegli, je potrebno iskreno, pogumno in odgovorno razpravljati o vseh žgočih problemih. Med našimi razpravami mora biti več strpnosti, spoštovanja, mnenj in osebnosti članov ter prizadevanj, da odkrijemo vsaj delno resnico v stališčih sogovornika. Istočasno pa moramo imeti več odločnosti v idejnem boju z napačnimi stališči.

Idejnopolitični boj je potreben tudi v vrstah ZK. Ost našega boja pa moramo naperiti proti težnjam, ki ogrožajo razvoj demokratičnih odnosov. Boriti se moramo proti raznašanju lažnih govorov, kot tudi proti neutemeljenemu pretiravanju v ocenjevanju posameznih slabosti.

Komunisti se moramo odločneje angažirati pri vprašanjih delitve osebnih dohodkov. V prizadevanjih moramo podpirati le tista stališča, ki dajejo razlike OD le na podlagi resnične večje produktivnosti in boljšega gospodarjenja.

Za dosego teh ciljev, ki so povzeti po sklepih mestne konference ZK Ljubljana, pa moramo komunisti skrbeti za lastno idejnopolitično in družbeno izobraževanje. Kajti le z obogatitvijo lastnega znanja in spoznanj konkretnih problemov v delovnem okolju in ob pogojih, da sprejmemo stališča mestne konference ZK za svoja, bomo uspeli pravilno delovati v kolektivu in izven njega in samo tako bomo kos nalogam, ki jih pred nas postavlja naša organizacija.

Kot posebna dolžnost se pred nas postavlja aktivno delo z mlajšimi člani kolektiva, da jih vključimo v naše vrste in da z njihovo pomočjo in aktivnim sodelovanjem ustvarimo pogoje za še boljše delo, razjasnitev in reševanje problemov.

F. N.

Sredi stanovanjskega naselja bo zrasla nova trgovina, ki jo gradi trgovsko podjetje »Mercator«. Delo hitro napreduje. Pravi, da bodo v njej junija že prodajali

Bela umetnost na pisemskih znamkah

(»Das Papier« 68/2)

Iznajdba papirja

»Čast iznajditelju papirja! Več kot vsi vladarji sveta je napravil za našo literaturo.«

Če pogledamo, kako izpolnjujejo albume filatelistov znamke z monarhi, politiki, iznajditelji, učenjaki in umetniki, potem je vsekakor izredne važnosti tudi znamka s podobo Ts'ai Luna, iznajditelja papirja.

Ljudska republika Kitajska je izdala to znamko 1962. leta. Po kitajskem izročilu je Ts'ai Lun, ki je bil minister, iznašel 150. leta izdelavo papirja iz stolčenih rastlinskih vlaken in tkalskih odpadkov.

Na drugi znamki, iste vsebine, ki spada k tej izdaji, vidimo staro kitajsko umetnost izdelovanja papirja: razvlaknjevanje s po-

močjo stop, mešalni kotel, kad, iz katere so zajemali papirno kašo in jo vlivali na sito in pa sušenje izdelanih listov papirja na posebnih stojalih.

Približno 650 let so Kitajci ohranili skrivnost iznajdbe za sebe, dokler je niso po vojnih ujetnikih spoznali Arabci. Še toliko časa pa je minilo, da je ta skrivnost prišla v Evropo in tudi na naše ozemlje.

Papir naskakuje

(»Das Papier« 68/2)

Ali bo 1968. leto tisto, ko bo dosegel papir očiten uspeh? V ZDA je 60 izdelovalcev prodalo v enem letu za do 100 milijonov dolarjev oblek iz papirja. Deset do dvajset milijonov kosov različnih oblačilnih artiklov s povprečno ceno 4 dolarje je našlo kupce. Če primerjamo ta naskok v Ameriki, Evropa za njimi pre-

cej zaostaja. V nekaj mesecih 1967. leta so prodali v severnih državah Evrope (Stockholm, Göteborg, Malmö) približno 40.000 oblek iz papirja, večinoma iz Amerike. Na Svedskem so proizvedli in prodali tudi za nekaj milijonov kron namiznih prtov, kombiniranih iz plastike in papirja.

Na Finskem pa stremijo za tem, da bodo v kratkem začeli izdelovati tako iz trdega, kakor iz mehkega papirja, kombinirano s plastičnimi masami, posteljno perilo za ambulante in bolnice.

Velika posebnost —

papir kot krma za krave

(»Das Papier« 68/2)

S krmo, ki je bila sestavljena iz melase in zmletega časopisnega papirja, so učenjaki državne univerze v Pennsylvaniji krmili šest mesecev mlada goveda in dosegli občudovanja vredne rezultate na prirastku teže. Za kontrolo so istočasno krmili še drugo enako živino z običajnimi močnimi krmili in komaj dosegli enak rezultat.

Melaso — stranski proizvod pri proizvodnji sladkorja — namreč ne morejo uporabiti v večjih množinah kot živinsko krmo, ker odvzema preveč vode telesu, melasa sama pa stvarja v govejem želodcu trd sprimek. Raziskovalci so tako prišli na idejo, da bi trdno vez in lastnost sprijemanja razrahljali z mletim časopisnim papirjem. Kot nosilca beljakovin so dodali sojino moko.

V izkoriščanju mešanice melase in časopisnega papirja vidijo možnost podpirati živinorejo v pokrajinah, ki niso bogate z živinsko krmo.

Kaj pa če pri tem ne bi prišlo do pomanjkanja časopisnega papirja?

Časopis iz umetnih vlaken

(»Das Papier« 68/2)

Neka tovarna plastičnih mas v Zahodni Nemčiji je dala v tisk 10.000 primerkov časopisa, ki ga je mogoče brati tudi v dežju. Gre za tiskovne pole iz styropona, ki nimajo vlage, so menda odporne proti vremenskim pogojem in tudi sicer vzdržljivejše kot papir.

Podjetje je objavilo, da so omejeni listi iz plastike primerni tudi za tisk ilustracij in knjig, ker je cena približno enaka papirju.

O poskusih in rezultatih tiska pa še ni bilo nič rečenega.

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

IZ OBRATA VEVČE

ZA MESEC FEBRUAR 1968

Prišli:

Jože Romšek, previjalec
Martin Muc, II. pomočnik
Milan Povše, traktorist
Martin Anželj, pom. zavijača
Ignac Pugelj, nanosilec

Odšli:

Vinko Šporič, referent za družbeni standard

Franc Mehle, pomožni delavec
Jože Balkovec, II. pomočnik
Jože Jerman, pospravljalac
Marjan Škerjanc, pom. zavijača
Izmeta

Poročili so se:

Stane Skubic s Stanko Stuhec.
Čestitamo!

Rodili so se:

Francu Šošku sin Franc

Petru Lajovicu sin Igor
Sreču Smrekarju in Martini sin Grega

Ediju Ulčakarju, dipl. ing., sin Janez

Janezu Povšetju sin Robert

Čestitamo!

iz Obrata Medvode

ZA MESEC FEBRUAR 1968

Prišli v februarju:

Anton Soršek, električar III (iz JLA)

Franc Hočevnar, obratni laborant (iz JLA)

Matija Jerebic, nakladalec žamanja (iz JLA)

Odšli v februarju:

Janez Burnik, ključavničar — za določen čas (v JLA)

Spomin na 8. marec 1968

Enakomerna gramška teža po širini papirnega traku, posledica tvorbe papirnega lista na situ in odvodnjavanja v mokrih stiskalnicah

VEVČE, MARCA — V članku »Enakomerna gramška teža po širini zvitka« je v »Našem delu«, št. 1/VII tovariš Bogovič lepo prikazal, kakšna odstopanja v debelini in gramski teži papirja nastopajo po širini papirnega traku na naših papirnih strojih in pravilno ugotovil, da je enakomernost debeline in gramске teže po širini ena od osnovnih zahtev kakovostnega papirja. Če lahko pri izdelavi formatnega papirja določene neenakomernosti v debelini in gramski teži po širini še toleriramo, pa je prav ta enakomernost osnovni pogoj za izdelavo zvitkovnega papirja, pri izdelavi surovega papirja za premazovanje pa sploh brezpogojno potrebna.

Za enakomernost po širini kot tudi po dolžini papirnega traku je na prvem mestu odgovorna natančna omara. Nihanje gramске teže po dolžini papirnega traku je pogojeno z nihanjem hitrosti papirnega stroja, pritiska in gladine papirne snovi v natočni omari. Takšna nihanja lahko povzročata nihanje tlaka mešalne črpalke ali pa zaostajanje snovi v vozlovilcih in prebiralnikih, ki služijo za čiščenje papirne snovi pred natočno omaro. Tudi sprememba suhote papirne snovi je

presekov se medsebojno sploh ne ujemajo, pri njih ne moremo zaslediti nikakršne zakonitosti, iz katere bi mogli sklepati na vzrok in ga odpraviti. W. Müller-Rid navaja v svojem članku »Kakovost tvorbe papirnega traku kot posledica konstrukcijskih in obratovalnih faktorjev« primer stabilnega in nestabilnega natoka v obliki meritve prečnega preseka ilustracijskega papirja gramске teže 65 g/m² pri delovni hitrosti 300 m/min. V obeh primerih je izmerjeno najprej deset prečnih presekov gramске teže, nato so bili vsi papirni trakovi zloženi skupaj in ponovno izmerjen prečni presek. V primeru stabilnega natoka se prečni presek desetih trakov zelo dobro ujema s prečnim presekom vsakega traku posebej, pri nestabilnem natoku pa je ta popolnoma drugačen. Poleg tega kaže meritve vsakega vzorca papirja posebej drugačen prečni presek.

(Glej diagrama!)

Pri takšnem nestabilnem natoku je reguliranje iztočne rege praktično odveč ter pripelje samo do njegovega poškodovanja.

Navedel sem že, da je pri stabilnem natoku pravilno uravnavanje ustja natočne omare eden

tega ne moremo izboljšati in moramo iskati vzroke za neenakomernost druge.

Uravnavanje odprtja ustja opravimo mnogokrat v odvisnosti od trdote papirne zvitka na navijalnem aparatu. Pri tem igra važno vlogo stanje gladilnih valjev suhega gladilnika kot tudi bombiranje spodnjega nosilnega valja. Ne samo obrabljenost valjev suhega gladilnika, ampak tudi bombiranje je faktor, ki vpliva na enakomernost prečnega preseka papirja. Popolnoma nesmiselno je uravnavanje iztočnega ustja, če vemo, da so valji suhega gladilnika po svoji širini neenakomerno obrabljeni. Brez dvoma, da lahko v nekaterih ozkih mejah z ustjem odpravljamo te napake, vendar je to mogoče samo do neke določene meje, postane pa pri večjih neenakomernostih praktično nemogoče in tudi brezsmiselno. V takšnem primeru je treba čimprej valje suhega gladilnika prebrusiti.

Nemajhno vlogo pri uravnavanju prečnega preseka papirja igra sitova miza. Kot vemo, lahko pri modernih natokih uravnavamo iztočni curek papirne snovi, tako da pada ta na rego med robom sitove mize in prsnim valjem in to takrat, če hočemo poudarjeno

starim, izrabljenim in deloma zamazanym sitom. Najčedež se pojavljajo v papirju vzdolžne proge, kar ima za posledico zelo neenakomeren prečni presek papirja. Ker poskušamo pri starem situ izboljšati prečni presek papirja z nastavitvijo ustja, zato je potrebno pri vsaki menjavi sita ustje na novo umeriti z vstavitvijo ustrezajočih letve. Naknadno lahko vedno glede na obratovalne pogoje izvedemo potrebne popravke. Če tega ne storimo, potem začnemo obratovati z novim sitom in ustjem, katerega nastavitev je ustrezala staremu, izrabljenemu in zamazanemu situ. Ni treba posebej poudariti, da imajo gube v situ še posebno negativni vpliv na tvorbo papirnega lista. Takšno sito je za izdelavo kakovostnih papirjev neuporabno ter ga je treba zamenjati. Temeljito čiščenje sita, tako da v njem ne pride do nastanka zamazanih pasov, je predpogoj, da bo tvorba papirnega lista in s tem gramška teža papirja enakomerna. Brizgalne cevi s ploskimi med seboj deloma se prekrivajočimi curki, so pogoj za dobro čiščenje sita. Čiščenje z visokim pritiskom vode vpliva v tem pogledu zelo pozitivno.

Zamazano natočne omare, obloge v ustju in obloge na prsnem valju imajo prav tako za posledico neenakomernost gramске teže papirja. Za proizvodnjo kakovostnega papirja je potrebno čisto temeljito čiščenje teh delov. Zamazano prsni valj povzroča neenakomerno odvodnjavanje po širini papirnega traku in poslabšanja prečnega preseka papirja. Do večje zamazanosti prsnega valja pride takrat, če ta pri odvodnjavanju ne sodeluje, če vodimo torej papirno snov tako, da priteka ta izključno na sitovo mizo. Pri takšnem odvodnjavanju je posebno važno, da se strgalo dobro prilega in da deluje brizgalna cev na prsnem valju kar najbolje in enakomerno po celi širini prsnega valja.

Na enakomernost tvorbe papirnega lista vplivajo dalje tudi register valji. To pride do izraza zlasti pri hitrejši tekočih papirnih strojih ter pri nezadostni zaščiti pred brizganjem sitove vode in njenim delnim vračanjem ponovno v papirno snov. Zato je nujno potrebna zadostna razdalja register valjev in namestitve zaščitnih pločevin, ki preprečujejo brizganje sitove vode iz enega register valja na drugega. Pri tem je potrebno posebej paziti, da je razdalja gornjega roba takšne pločevine od sita po celi širini popolnoma enakomerna, kajti neenakomernosti v tem pogledu povzročajo neenakomernost odvajanja sitove vode po širini sita, kar ima za posledico neenakomerno odvodnavanje papirne snovi in neenakomeren prečni presek papirja.

Po situ preide papir skupino mokrih stiskalnic. Za enakomerno odstranjevanje vode po širini papirnega traku, ki je povezano z enakomernostjo linijskega pritiska po celi širini stiskalnice, so potrebni nepoškodovani valji mokrih stiskalnic in dobro prane mokre klobučevine. Slabi, poškodovani ali nepravilno bombirani valji, mokre klobučevine, ki imajo zamazane pasove, vse to ima za posledico neenakomerno iztisiranje vode in mokre pasove v papirju. Zato je enakomernost preseka papirja odvisna tudi od dela mokrih stiskalnic. Zaradi tega ne spadajo v papirni stroj zamazane mokre klobučevine in poškodovani ali izrabljeni ter nepravilno bombirani valji. Potrebno jih je zamenjati, če hočemo izdelati kakovosten papir. Zavlačenje

menjave ima samo negativne posledice, pri čemer ne prihranimo ničesar.

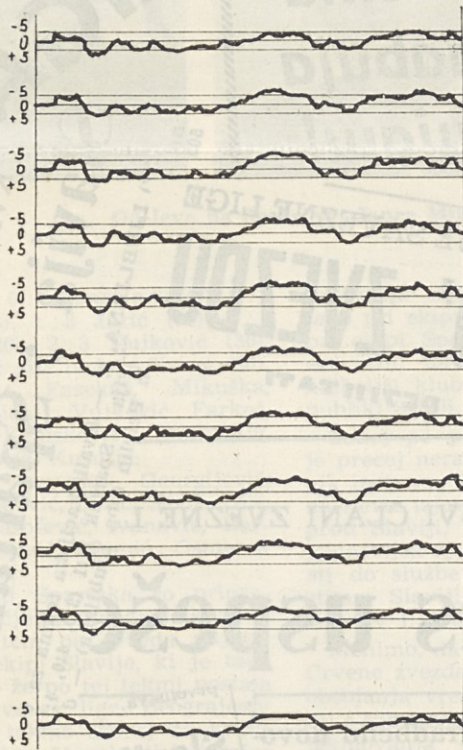
Videli smo nekaj glavnih vzrokov, ki vplivajo na enakomernost oziroma neenakomernost tvorbe papirnega lista in imajo vpliv na boljši ali slabši prečni presek papirja. Meritve, ki so bile objavljene v zadnjem »Našem delu«, kažejo, da imamo na naših papirnih strojih, na enem v večji, na drugem v manjši meri — znatna nihanja prečnega preseka papirja glede njegove gramске teže in debeline. Istočasno moramo pozdraviti napredek, da smo začeli ta odstopanja sistematično meriti in na podlagi teh meritev tudi ukrepati. Sadeži takšnega dela so že vidni in prepričan sem, da bo takšno delo v prihodnje v dobri meri vplivalo na boljše kakovost papirja.

Ing. Božo Igljič

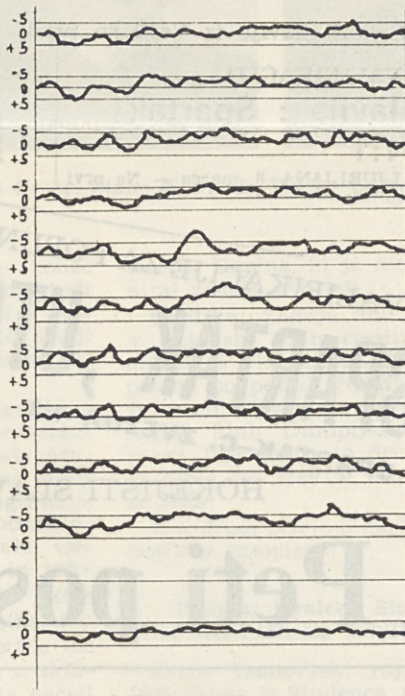
Potrošnja papirja in kartona v nekaterih državah na prebivalca

Država	Leto 1960 v kg	Leto 1966 v kg
ZDA	195,5	240,4
Švedska	120,2	160,1
Kanada	127,0	140,6
Švica	88,5	120,7
Anglija	107,0	120,2
Danska	89,8	120,2
Holandija	83,9	111,6
Norveška	81,6	111,2
Zah. Nemčija	78,9	102,1
Nova Zelandija	80,3	101,6
Avstralija	79,8	100,7
Belgija		
Luxemburg	62,1	98,4
Finska	70,8	94,3
Japonska	46,7	79,8
Francija	57,6	79,4
Islandija	41,7	70,3
Irska	40,8	64,4
Avstrija	46,7	60,3
Italija	28,6	47,6
Izrael	25,9	37,6
Argentina	30,4	33,1
Španija	11,8	33,1
Ekvador	3,6	26,8
Čile	9,5	24,9
Venezuela	20,0	24,9
Grčija	11,8	23,6
Portugalska	10,4	19,5
Mehika	14,5	18,6
Brazilija	9,5	10,4
Alžir	2,3	6,8
Turčija	2,7	5,4
Iran	2,7	3,6
Gana	3,2	2,7
Bolivija	2,7	1,8
Indija	0,9	1,4
Nigerija	0,9	0,9
Pakistan	0,9	0,9
Kambodža	1,4	0,9
Indonezija	1,8	0,9

V Jugoslaviji je bila poraba papirja in kartona v 1966. letu 21 kg na prebivalca in smo v primeru s potrošnjo v evropskem merilu še precej na nizki ravni.

PRIMER STABILNEGA NATOKA
(ILUSTRACIJSKI PAPIR 65g/m², 380m/min)

PRIMER NESTABILNEGA NATOKA
(ČASOVNEGA PAPIRJA 52g/m², 300m/min)

eden od vzrokov za spremembo gramске teže papirja. Nihanje po širini pa je v prvi vrsti posledica nepravilne nastavitve ustja pri natočni omari. Tudi pri zadovoljivih vseh pogojeh se nekemu določenemu nihanju gramске teže v vzdolžni in prečni smeri ne moremo izogniti, skrbeti moramo le, da ostane to nihanje v kar najbolj ozkih mejah s tem, da sproti odpravljamo napake, ki ga povzročajo. Pri stabilnem razdelilnem sistemu v natočni omari ostane prečni presek papirja v glavnem enak. Pri nepravilno konstruiranem razdelilnem sistemu papirne snovi v natočni omari pa imamo opravka z zelo neenakomernim nihanjem gramске teže po širini papirnega traku, ne da bi pri tem zasledili kakršnokoli soupadanje oblike krivulj. Takšna nihanja opažamo pri nas, zlasti če merimo gramsko težo papirja s prvega papirnega stroja po širini. Diagrami prečnih

od osnovnih pogojev za enakomernost prečnega preseka papirnega traku. Osnovni pogoj za možnost regulacije je nepoškodovano ustje. Poškodovano, zategnjeno, skrivljeno ali sploh neenakomerno ustje ne moremo nikdar nastaviti, tako da bo enakomerno po celi širini. Zato je osnovni pogoj, da ne postopamo pri nastavljanju ustja nikdar s silo, ampak vedno s polnim občutkom. Pokvarjeno ustje nam daje zelo enakomerni prečni presek papirja, pri katerem so nihanja ne samo velika, ampak tudi zelo ostra. Posledica so močni, glede na gramsko težo, neenakomerni vzdolžni pasovi v papirju. V splošnem velja pravilo, da naj ne bo razlike o odprtju ustja med dvema sosednjima vretenoma večja kot 2/10 do 3/10 mm. Ako s takšno nastavitvijo ne dosežemo dovolj enakomernega prečnega preseka papirja, potem tudi z nadaljnjim spreminjanjem ustja

dovodnjavanje na prsnem valju ali pa tako, da pada curek deloma ali pa popolnoma na sitovo mizo, ako hočemo deloma ali popolnoma izključiti močno odvodnjavanje na prsnem valju.

Stanje sitove mize vpliva v veliki meri na odvodnjavanje ter povzročata neenakomernosti, če je poškodovana njena ploskev ali pa rob. To opazimo tako, da na situ dotekajoča snov ne tvori ravne, pač pa vijugasto črto. Glede na to morata biti površina in rob sitove mize vedno v dobrem stanju. To velja zlasti še za natočne omare, pri katerih ne moremo uravnati iztoka papirne snovi s premikom srednje stene.

Nadaljnji faktor, ki vpliva na neenakomernost odvodnjavanja in s tem tudi na neenakomernost gramске teže papirja, je stanje sita, stopnja njegove obrabe ali zamazanosti. Z novim sitom dosežemo mnogo enakomernjšo tvorbo papirnega lista, kot pa s

Ljubitelji planin so se organizirali in zborovali - gradili bomo planinski koči

VEVČE, MARCA — V spodnjih prostorih restavracije Vevče, kjer je dobro urejen klubski prostor, je bilo v prvih dneh marca še bolj živo kot po navadi. Člani radijskega kluba, fotoamaterji, šahisti, žene ob 8. marcu itd. Izredno zanimiv pa je bil ustanovni občni zbor Planinskega društva, Vevče.

Iniciativni odbor za ustanovitev društva je dobro opravil nalogo. Zbral je podatke o članih kolektiva, ki so posamič že nekaj let obiskovali naše gore. Nekateri raje pozimi, drugi poleti, večina pa vse leto. Zato so bili organizatorji društva mnenja, da vrste ljubiteljev planin strnejo v organizirano enoto — Planinsko društvo, Vevče. Delo jim je uspelo. Za vstop v društvo se je priglasilo skoraj 10% članov kolektiva. S svojci vred pa novo društvo šteje 117 planincev.

Po formalnostih, ki jih zahteva občni zbor, je Andrej Pirkmaier poročal o pripravah za ustanovitev planinskega društva in delu iniciativnega odbora. Dejal je, da je akcija o organizirani rekreacijski dejavnosti v podjetju in okoli tovarne bila utemeljena. Potreba o rekreaciji delovnega človeka ob prostem času z namenom, nabrati si novih moči za uspešnejše delo na delovnem mestu pa očita, čeprav smo bili v tovarni na tem področju tudi že doslej aktivni.

Občni zbor so obiskali tudi zastopniki Planinske zveze Slovenije. Predsednik koordinacijskega odbora planinskih društev tovariš Pengal je vse navzoče pozdravil in dejal, da ni važno, v katerem planinskem društvu je kdo včlanjen. Lepša je zavest, da smo člani te lepe organizacije, da čutimo ljubezen do narave, posebno pa do planin. Tisti člani, ki so bil doslej člani v drugih planinskih društvih in želijo prestopiti k Planinskemu društvu, Vevče, lahko to storijo brez vsakega zadržka. S tem, da plačajo članarino Planinskemu društvu, Vevče, postanejo avtomatično člani tega društva in zveze. Po njegovem mnenju je celo priporočljivo, da se člani združujejo v manjša društva, ker je delo v takih društvih lahko bolj zanimivo, zlasti pa in-

tenzivnejše, kot pri društvih z velikim številom članstva.

Tudi podpredsednik PZS tov. Bučar je pozdravil občni zbor in povedal udeležencem, da je vevško društvo že 104. v PZS. Priporočil je občnemu zboru, da vključi v članstvo čim večje število mladih ljudi, ki jim je gibanje v prirodi prav tako ali pa še bolj potrebno kot starejšim. Društvu je zaželel mnogo uspehov, članom pa dovolj zdravih planinskih užitkov.

Občnega zbora se je med drugim udeležil tudi direktor podjetja Albin Vengust. »Starega« planinca in smučarja so novi člani poslušali s posebnim užitkom, ko jim je pripovedoval, kako je z graditvijo vevške planinske koče na Veliki planini. Tam imamo odobreni dve lokaciji. Prva je v neposredni bližini hotela na Šimnovcu, druga pa približno 600 metrov oddaljena od prve. Ob pomoči naj bi člani društva takoj, ko bo sneg skopnel sodelovali s prostovoljnimi delom pri urejanju in pripravi zemljišča za graditev. Odobreno je, da bo podjetje iz sklada skupne porabe prispevalo za graditev koče 50.000 N din, Če bo šlo z graditvijo po programu, bo ob aktivnosti članov prva hiša že na jesen pod streho. Notranjo opremo pa bi oskrbeli čez naslednjo zimo. Prva hiša bo imela 12 ležišč, druga pa šest.

Izvedene so bile volitve vodstva društva: Predstavljamo vam upravni odbor: Andrej Pirkmaier, predsednik, Franc Rajar, tajnik, Ada Babnik, blagajnik. Člani so pa: Nace Zajec, Marjan Pavšič, Tone Peternel in ing. Janez Hribar. Člani nadzornega odbora pa so: Aleksander Martelanc, predsednik, člana pa sta Miha Prusnik in Lado Šmigoc. Častno razsodišče sestavljajo: Albin Vengust, Jurij Mušič in Dane Vidregar.

Ob koncu se je za udeležbo zahvalil najstarejši član Aleksander Martelanc. Z lepimi besedami je orisal lepoto tega zdravega udejstvovanja, kot da bi bral misli vsakega posameznega ljubitelja planin, misel in želja o ljubitelstvu planin, gojitvi tovarištva, discipline in spoštovanja prirode, predvsem v planinah. **S. R.**

»Slavija« član zvezne hokejske lige

Hokejisti Slavije so uresničili dolgoletno željo, uvrstiti se v I. zvezno hokejsko ligo in s tem postali drugi ljubljanski ligaš ter četrti član zvezne hokejske lige iz Slovenije. Igralci Slavije so v letošnjih kvalifikacijah pokazali najzrelejšo igro in zaslužno postali člani lige. Na kvalifikacijah sta sodelovali še ekipi »Spartaka« iz Subotice in »Crvene zvezde« iz Beograda.

V prvi tekmi, ki je bila v petek 8. marca 1968 v hali Tivoli, sta igrali ekipi Slavije in Spartaka. Sodila sta Pavletič in Petelin iz Ljubljane.

Streli: 1 : 0 Bergman (5), 2 : 0 Lešnjak (11), 3 : 0 Kralj (19), 4 : 0 Kralj (26), 5 : 0 Repina (32), 6 : 0 Kralj (35), 7 : 0 Lomovšek V. (38), 8 : 0 Kralj (45), 8 : 1 Vujković (48), 9 : 1 Lomovšek V. (53), 10 : 1 Kvartuh F. (54), 11 : 1 Kvartuh F. (57).

Slavija je nastopila v postavi: Franc Lomovšek, Rajko Cerar, Franc Mirnik, Janez Milavec, Uroš Bergman, Andrej Bricelj, Jure Lampe, Franci Kvartuh, Franci Lešnjak, Gregor Repina, Stane Kvartuh, Stojan Kralj, Viktor Lomovšek, Jože Lovše, Niko Drečnik.

Spartak pa je nastopil v tekle postavi: Fazekas, Erdelji, Mikuska, Mukić, Vicaji, Vujković, Farakaš, Kljusković, Šaravanja, Jurčič, Varga in Kusulja.

Ekipa Spartaka je bila za Slavijo velika neznanca, Nazadnje so igralci s Spartakom igrali pred tremi leti na kvalifikacijski tekmi v Vevčah in tekmo izgubili z rezultatom 5 : 2.

Moštvo iz Subotice je že teden pred kvalifikacijami treniralo na Jesenicah, zato nam je bilo jasno, da se resno pripravljajo. Začetek same tekme je bil precej nervo-

**SEDEM
VPRASAN
V TIME
OUTU**

**NOVO
DRSALIŠČE**

Hokejisti Slavije iz Vevč so pred

**KVALIFIKACIJA
Slavija : Spartak
11:1**

LJUBLJANA, 8. marca — Na prvi kvalifikacijski tekmi...

SPARTAK 'UTOPIO' ZVEZDU

HOKEJISTI SLAVIJE NOVI ČLANI ZVEZNE LIGE

Peti poskus uspeše

V Vevčah čakajo še na gradbeno dovo-

(tž) LJUBLJANA, 13. — Hokejisti Slavije iz Vevč so v letošnjih kvalifikacijah pokazali najzrelejšo igro in zaslužno osvojili prvo mesto v kvalifikacijski skupini pred Spartakom iz Subotice in favoritom beograjsko Crveno zvezdo.

Pred začetkom kvalifikacijske tekme Slavija : Spartak, ki se je končala z rezultatom 11 : 1

**Slavija
v zvezni ligi**
LJUBLJANA — Po s porazu Crvene zvezde (4:3) so igralci Slavije v vodstvo! stili tekmovali v Beograd. Ta novi čl

**3vezga
Ўобеіла
Слабуја
лиіаш!**

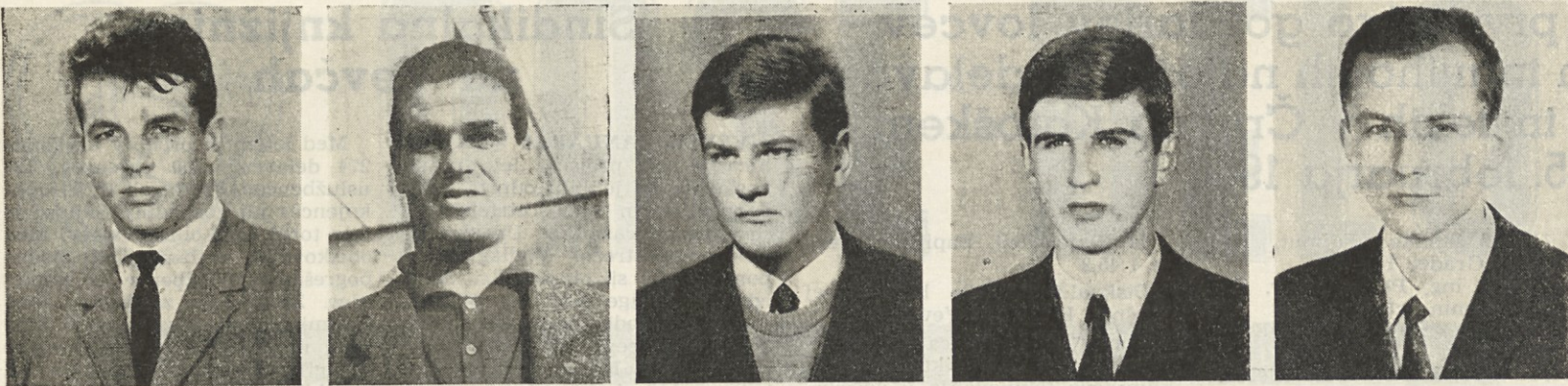
Slavija : Spartak 11:1

**Slavija
novi član ZHL**
LJUBLJANA, 10. marca. Hokejisti vevške Slavije so postali člani zvezne hokejske lige.

zen, vendar ne preveč dolgo, ker je igralec Slavije Bergman že v peti minuti z močnim udarcem začel serijo zadetkov. Slavija je igrala to tekmo tako kot že dolgo ne. Vsi igralci so se odlikovali v hitrem drsanju, boljši tehniki s palico in domiselnih kombinacijah. Igralci Spartaka, ki so se borili po svojih najboljših močeh, niso bili kos tokrat razigranim igralcem iz Vevč.

Kljub visokemu porazu je bila igra razburljiva in fair; zadovoljila je blizu 500 izredno temperamentnih gledalcev — Vevčanov.

Takoj po končani tekmi je v garderobe Slavije vstopil dolgoletni igralec ter trener Spartaka Ladocki in dejal: »Čestitam vam k zmagi, bili ste mnogo boljši od nas in s tako igro boste z lahkoto premagali tudi sedanjega ligaša Crveno zvezdo.

Od leve na desno: Jože Lovše, Gregor Repina, Franci Kvarčuh, Andrej Bricelj in Franci Mirnik

Če je bila visoka zmaga Slavije prvi dan kvalifikacijskih tekem v neki meri presenečenje, potem je prav gotovo zmaga Spartaka nad Crveno zvezdo v drugem dnevu tresčila kot topovski strel.

Beograjčani so bili nemalo presenečeni, saj so pred odhodom v Ljubljano na veliko izjavili v časopisu, ki izhaja v Beogradu, da se gredo v Ljubljano sprehajati v halo Tivoli. To »sprehajanje« smo res videli, samo sprehajal se je Spartak med presenečeno obrambo Crvene zvezde. Za Zvezdo je bil to popoln polom. Prav je napisal novinar Zagrebških sportskih novosti, ko je dal naslov tej tekmi »Spartak utopio Crveno zvezdu«.

To tekmo sta sodila Cesar in Petelin iz Ljubljane.

Igralci Crvene zvezde so s sklonjenimi glavami zapuščali ledeno ploskev in brez čestitk zapustili prizorišče tekme. Zato pa so toliko bolj veseli pritekli k ekipi Spartaka skoraj vsi igralci Slavije in čestitali Spartaku k zmagi. Zanimivost tekme je bila v tem, da je ekipa Spartaka nastopila v dresih Slavije, ker ima Crvena zvezda enako barvo dresov kot Spartak. Takoj po tekmi so se pojavile govorice, da je ekipa Spartaka zmagala prav zaradi dresov zmagovalca prejšnjega večera.

Pred tekmo je igralec in trener Slavije Grega Repina »objubil« Spartaku zaboj piva za zmago. Pri tekmi pa je bilo lepo videti, kako je s težavo nosil težak zaboj v garderobo ekipe Spartaka.

Ko analiziramo velik uspeh igralcev vevške Slavije, ne moremo mimo dolgoletnih prizadevanj nekaterih športnih delavcev in igralcev. Ekipo Slavije sestavljajo sorazmerno mladi igralci, ki so že 1964. leta osvojili mladinsko državno prvenstvo. Petkrat zaporedoma so osvojili prvo mesto na članskem prvenstvu Slovenije in petkrat zapored so sodelovali v zaključnem delu kvalifikacij za vstop v I. zvezno ligo. Veliko je bilo v teh kvalifikacijah razočaranj, saj so to igralci, kakor tudi vodstvo po teh kvalifikacijah, ki so večkrat imeli solze v očeh. Za ta največji uspeh so zaslužni prav vsi igralci, posebno pa še dolgoletni trener Jože Bezljaj ter igralec in trener

Od leve na desno so: Janez Milavec, Rajko Cerar, Stane Kvarčuh, Viktor Lomovšek in Franc Lamovšek

Strelci: 0 : 1 Spasojević (9), 0 : 2 Savić (13), 1 : 2 Jurić (15), 1 : 3 Borlja (26), 2 : 3 Vujković (30), 3 : 3 Jurić (51) in 3 : 4 Varga (56).

Spartak: Fazekaš, Mikuška, Mukić, Licaji, Vujković, Farkaš, Erdelji, Kljusković, Saravanja, Jurić, Varga, Kusulja.

Crvena zvezda: Georgijević, Vasin, Popović, Čosić, Savić, Iljić, Vidić, Spasojević, Ivanović, Borlja, Ivanković, Mamić, Osmanović, Krstić.

Hokejisti Spartaka so pripravili največje presenečenje kvalifikacij, s tem pa seveda najbolj ustregli ekipi Slavije, ki je tako praktično že po tej tekmi postala član I. zvezne lige. Beograjčani so vodili tekmo skoraj do konca tekme, šele v 51. minuti je igralec Spartaka Jurić izenačil rezultat na 3 : 3, 5 minut pozneje pa je najboljši igralec Spartaka Varga še enkrat v solo prodoru presenetil nekdanj zelo znanega vratarja in člana državne reprezentance Georgijevića.

Crvena Zvezda je zadnje 4 minute poskušala rešiti, kar se je rešiti dalo, vendar so bila njihova prizadevanja zaman, Spartak se je boril zagrizeno in vzdržal do konca.

Vesolja ni bilo kmalu konec tako pri ekipi Slavije, kakor tudi pri ekipi Spartaka, ki so s tem dokazali, da so dejansko tretji najboljši klub v socialistični republiki Srbiji.

Takoj po porazu s Spartakom je precej nerazpoloženi predstavnik in trener Crvene zvezde Atanasijević izjavil: »Ne bomo igrali proti Slaviji, ker imajo igralci v ponedeljek zjutraj svoje obveznosti do službe oziroma šole. Čestitam Slaviji k uspehu in uvrstitvi v I. zvezno hokejsko ligo.«

Menimo, da je takšna odločitev Crvene zvezde zelo nešportna ter obsojanja vredna, saj ni v skladu s športnimi normami in načeli tekmovanja. Zaradi formalnosti so se v nedeljo zvečer igralci Slavije pojavili na ledu. Po polurnem čakanju sta sodnika tekmo odpiskala z rezultatom 6 : 0 v korist Slavije.

Končni vrstni red je:

Slavija	2	2	0	0	17:1	4
Spartak	2	1	0	1	5:14	2
Crvena zvezda	2	0	0	2	3:10	0

Gregor Repina, ki je moštvo treniral zadnje dve leti.

Čestitke: Zadnje dni prihajajo v hokejski klub čestitke posameznikov in organizacij. Med prvimi so poslali čestitko hokejski klub Mladost iz Zagreba, hokejski klub Olimpija, hokejska zveza Jugoslavije in drugi športni klubi ter športni funkcionarji iz SRS.

Kaj drugi pišejo o nas? Glej izrezke iz časopisov!

Podatki igralcev Slavije, ki so nastopili na kvalifikacijah

Franc Lamovšek: roj. 19. IV. 1948, doma iz Studenca, po poklicu učenec v gospodarstvu, v klubu je prvi vratar že od 1963. leta.

Rajko Cerar: roj. 29. VII. 1934, doma iz Ljubljane, prestopil v Slavijo iz Olimpije, po poklicu uslužbenec, v klubu od preteklega leta.

Stojan Kralj: roj. 20. III. 1947, doma iz Ljubljane, po poklicu sanitarni tehnik, zaposlen je bil tudi v papirnici Vevče, eden najboljših igralcev in nastopa v Slaviji že od 1962. leta.

Franci Lešnjak: roj. 28. III. 1949, doma iz Polja, po poklicu grafični delavec, igra v prvem napadu in je eden od golgeterjev, v Slaviji od 1963. leta.

Uroš Bergman: roj. 4. IV. 1948, doma iz Ljubljane, v klub je prestopil iz Olimpije, po poklicu študent strojne fakultete — zelo dober branilec, v klubu od preteklega leta.

pliniranih igralcev, v klubu nastopa od 1964. leta.

Janez Milavec: roj. 1. VIII. 1945, doma iz Ljubljane, največje presenečenje letošnje sezone, je obrambni igralec in eden najbolj perspektivnih branilcev, po poklicu je gumarski tehnik.

Jože Lovša: roj. 15. VII. 1944, doma iz Zg. Kašlja, dolgoletni igralec Slavije, po poklicu prevoznik, v klubu igra že več let.

Viktor Lamovšek: 3. XII. 1946, doma iz Studenca, je brat našega prvega vratarja in igra že od 1962. leta pri Slaviji, po poklicu je vodovodni instalater.

Andrej Bricelj: roj. 24. XI. 1947, doma iz Zg. Kašlja, po poklicu cvetličar, igra v klubu že od 1962. leta.

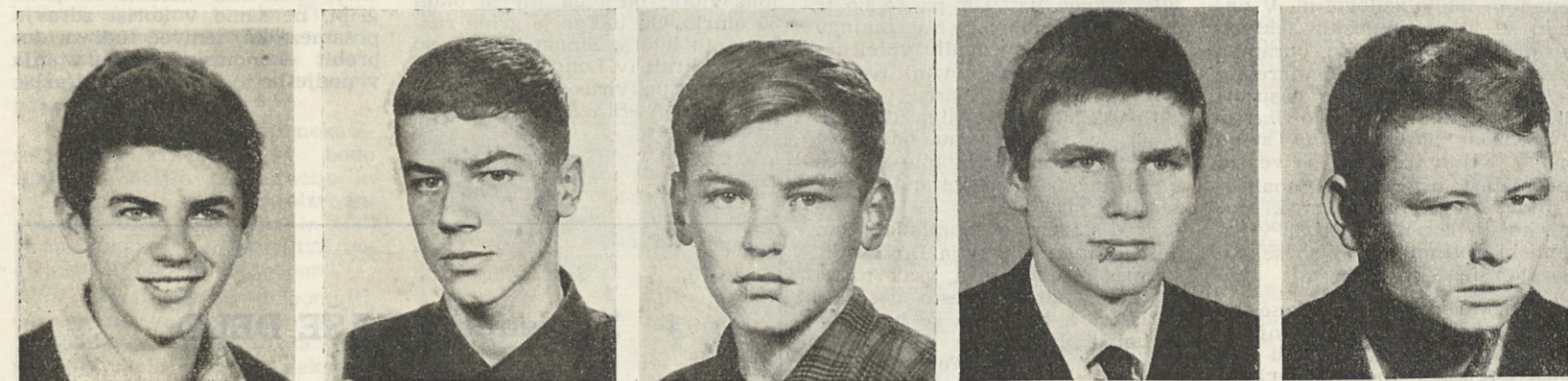
Franc Kvarčuh: roj. 31. VII. 1947, doma iz Polja, po poklicu elektrotehnik in v klubu že od 1962. leta, je dolgoletni kapetan moštva.

Stane Kvarčuh: roj. 6. V. 1952, doma iz Polja, po poklicu dijak TSS, je najmlajši igralec in eden najbolj perspektivnih. Za prvo moštvo nastopa šele zadnje leto.

Pravkar je ČZP Delavska enotnost izdala v sindikalni knjižnici nov priročnik, ki ga je napisal eden najboljših poznavalcev predpisov o obrti

JANEZ ŠINKOVEC: O zasebni obrti

Priročnik vsebuje komentar k vsem do zdaj izižlim predpisom o zasebni obrti, avtoprevoznikih, zasebnem gostinstvu in drugem. Cena je 6,50 N din. Naročite ga lahko pri ČZP Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4/I.

Od leve na desno so: Jurij Lampe, Uroš Bergman, Franci Lešnjak, Stojan Kralj in Niko Drečnik

